

LEVENDE Talen

Nederlands

Aan de Onderwijscommissie
Van Levende Talen Nederlands
9 februari 2020

In juli 2019 bood Levende Talen Nederlands de Minister een advies aan over hoe verder na de eerste aanbieding van de plannen van Curriculum.Nu. De kabinetsreactie (9-12-2019) stelt ons niet gerust, de hoorzittingen evenmin.¹ Merk op dat de vakvereniging Levende Talen Nederlands niet werd uitgenodigd om aan de hoorzittingen deel te nemen; LTN is de enige vakvereniging van docenten Nederlands, en vertegenwoordigt 1300 leden; leraren (vmbo-mbo-havo-vwo-ho), lerarenopleiders/vakdidactici: het schoolvak Nederlands in vo.

Drie zorgen

1. De herziening van het curriculum loopt te zeer aan de band van een integrale benadering. Vernieuwing van het curriculum Nederlands is hard nodig, en zou niet moeten hoeven te wachten op andere schoolvakken. Nederlands is er klaar voor.
Toelichting: Nederlands is een kernvak, voor alle leerlingen en leraren van groot belang, omdat het onderwijs in goed Nederlands plaats moet vinden, en alle vakken ook bijdragen aan de taalontwikkeling van leerlingen
2. De herziening wordt procesmatig te ingewikkeld gemaakt. We pleiten voor een curriculum, gebaseerd op twee documenten: het huidige voorstel van zeven essenties (of grote opdrachten) en een Referentiekader. Zo'n referentiekader kan vrij snel gemaakt worden. Met die twee documenten kan er een diep, breed en intensief traject van onderwijsontwik-

---

¹ Zie voor het LTN-Advies: <https://lerarennederlands.nl/wp-content/uploads/2019/07/LT-advies-curriculum-Nederlands-2019.pdf>

keling plaats vinden, waaraan veel docenten kunnen deelnemen. Dan gaat het curriculum leven.

Toelichting. Er zijn voor Nederlands essenties geformuleerd, waar veel docenten zich in kunnen vinden. Voor de bovenbouw van vmbo-havo-vwo is het nu goed mogelijk om aan de hand van die essenties onderwijs te ontwikkelen met docenten. Wat nodig is: een referentiekader met de aanduidingen van de beheersingsgraad van kennis en vaardigheden als vervolg op het bestaande wettelijke referentiekader taal. Met de zeven essenties voor Nederlands en een Referentiekader Taal kunnen docenten aan de slag. Een Referentiekader legt ook vast wat leerlingen en leraren in andere vakken aan kwaliteit moeten leveren als het om taalbeheersing gaat.

3. De onderwijsontwikkeling is te zeer top-down. Er was wel sprake van Teachers in the Lead in de eerste fase van de leerplanontwikkeling, maar nu het op uitwerken aankomt, moeten juist de leraren betrokken worden om de verbinding tussen het papieren curriculum en de onderwijspraktijk te leggen.

Toelichting. Juist in deze fase moet de deskundigheid van leraren aangesproken worden om schoolgebonden programma's en onderwijsleermateriaal te maken. Dat levert een enorme verbetering op, een incorporatie van de bedoelingen van het leerplanvoorstel; leerplanontwikkeling en professionalisering gaan hand in hand. Curricula sneuvelen vaak in de implementatiefase. Men tracht dat te voorkomen door veel papieren voorschriften zoals lijsten met kerndoelen/eindtermen. Zulke lijsten demonteren de samenhang en bevorderen de overladenheid. Ze slaan de geest van het leerplan dood. Het onderwijs moet terug naar de docenten. Regionale werkgroepen van onderwijsontwikkeling, met leraren, lerarenopleiders, vakdidactici, met elkaar verbonden via een landelijk netwerk waarin men traint en interactief de kern en de grenzen van het leerplan in de vorm van essenties en referentiekader verkent, zullen een duurzame infrastructuur vormen om het leerplan te laten leven en in leven te houden.

Gert Rijlaarsdam, voorzitter
Hanneke Gerits, secretaris

Gert Rijlaarsdam, voorzitter LTN, 06 55 402901